

PLANTA+

НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА

SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION

23 січня 2026 р.
м. Київ, Україна

January 23, 2026
Kyiv, Ukraine

Том 2
Volume 2

20
26

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Мінарченко В. М., доктор біологічних наук, професор

Карпюк У. В., доктор фармацевтичних наук, професор

Махиня Л. М., кандидат біологічних наук, доцент

Підченко В. Т., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Чолак І. С., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Ковальська Н. П., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Ольшанський І. Г., кандидат біологічних наук

PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА: матеріали VI науково-практичної конференції з міжнародною участю (Київ, 23 січня 2026 р.). Київ: Паливода А. В., 2026. Т.2. 295 с.

ISBN 978-966-437-888-5.

Збірник містить матеріали VI Науково-практичної конференції з міжнародною участю «PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА». У збірнику опубліковано результати наукових досліджень провідних вчених України та іноземних фахівців з питань фітохімічного аналізу, стандартизації лікарської рослинної сировини, інтродукції, ресурсознавства лікарських рослин. Висвітлено питання технології та аналізу лікарських засобів рослинного походження, дієтичних добавок, лікувально-профілактичних та косметичних засобів. представлені фармакологічні дослідження з питань безпечності та застосування у клінічній практиці лікарських засобів рослинного походження. Розглянуто проблеми модернізації навчального процесу та орієнтації на дистанційне навчання у закладах освіти.

Матеріали представляють інтерес і можуть бути корисними для широкого кола наукових та науково-педагогічних працівників наукових установ, закладів вищої освіти фармацевтичного, медичного, біологічного профілю, докторантів, аспірантів, студентів, співробітників фармацевтичних підприємств та громадських організацій.

Друкується в авторській редакції. відповідальність за достовірність наданого для видання матеріалу несуть автори одноосібно. Будь-яке відтворення тексту без згоди авторів забороняється. Матеріали пройшли антиплагіатну перевірку за допомогою програмного забезпечення Strikeplagiarism.

ISBN 978-966-437-888-5.

© Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця, 2026

© Колектив авторів, 2026

ДОСЛІДЖЕННЯ АСОРТИМЕНТУ ТА ЦІН НА ПРЕПАРАТИ ГРУПИ АНТИКОГУЛЯНТІВ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

Немченко А.С., Засць І.В.

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
м. Київ, Україна**

asnemchenko@ukr.net, ichemeris18@gmail.com

Ключові слова: антикоагулянти, препарат, асортимент, Ксарелто, Варфарин, ціни, цінова доступність.

Вступ: Одним із ключових інструментів забезпечення доступності лікарських засобів (ЛЗ) в процесі реформування системи охорони здоров'я та фармація є державне регулювання цін. В 2025 р. мало місце суттєве розширення методів ціноутворення та реімбурсації, перш за все референтного ціноутворення на ЛЗ, а також впровадження оновленого каталогу граничних оптово-відпускних цін на препарати.

Матеріали та методи: Використано методи контент-аналізу, порівняльного аналізу міжнародного досвіду (Велика Британія, Німеччина, Польща та ін.), а також системний підхід до вивчення чинної нормативно-правової бази України у сфері регулювання цін на ЛЗ. Проаналізовано документи ВООЗ, OECD, Європейської мережі НТА (EUnetHTA), нормативні акти МОЗ України, а також статистичні дані щодо державних закупівель та реімбурсації ліків.

Результати та їх обговорення: Нами було проведено аналіз динаміки цін і доступності оригінального препарату - блокбастера *Ксарелто* (ривароксабан) за 2019–2025 рр., а також генерика Варфарину. Ксарелто – прямий пероральний антикоагулянт, інгібітор фактора Ха, який застосовується для профілактики та лікування тромбозів, у тому числі при фібриляції передсердь, венозній тромбоемболії та післяопераційних станах. *Варфарин* – непрямий антикоагулянт, який допомагає запобігти утворенню тромбів, а також блокує синтез вітаміну К-залежних факторів згортання крові, напівсинтетичний препарат, що належить до похідних кумарину.

Починаючи з березня 2019 р., Ксарелто® (Bayer AG, Німеччина) є лідером на фармацевтичному ринку України за обсягом продажів у грошовому еквіваленті. Препарат входить до Базового переліку основних лікарських засобів ВООЗ (WHO Model List of Essential Medicines) і є одним із лідерів у своїй фармакотерапевтичній групі.

В Україні Ксарелто представлений у формі таблеток 2,5 мг, 10 мг, 15 мг, 20 мг по 14, 28, 30, 100 таблеток в упаковці.

Загальна тенденція: протягом 2019–2024 рр. середня роздрібна ціна на Ксарелто зросла на 35–45%, що відповідає загальній динаміці підвищення цін на імпорتنі ЛЗ преміум-сегменту (табл.1).

Аналіз рівня цін реалізації Ксарелто дозволив виділити слідуєчі періоди зростання: 1) 2020–2021 рр. – коливання курсу євро/гривня, пандемія COVID-19, підвищений попит на антикоагулянти у схемах лікування COVID;

2) 2022 р. – логістичні проблеми, воєнний стан, обмеження імпорту; 3) 2023–2024 рр. – стабілізація поставок, але поступове подорожчання через інфляційний тиск і зміну митних ставок.

Таблиця 1

Динаміка середніх роздрібних цін (грн) на препарат Ксарелто®

Рік	Ксарелто 10 мг №10	Ксарелто 15 мг №28	Ксарелто 20 мг №28	Ксарелто 2,5 мг №56
2019	370–420	1050– 1150	1150–1250	1550–1650
2020	390–450	1150– 1250	1250–1350	1650–1750
2021	410–480	1200– 1350	1350–1450	1750–1900
2022	430–520	1300– 1500	1450–1600	1850–2050
2023	450–560	1450– 1650	1550–1750	2000–2200
2024	470–600	1550– 1750	1650–1900	2150–2400

Джерела: моніторинг аптечних цін (Tabletki.ua), середньозважена ціна у великих аптечних мережах Києва, Львова, Дніпра, Харкова, Одеси.

Також за результатами аналізу були встановлені слідуючі цінові співвідношення між дозуваннями: ціна зростає пропорційно дозі, але вартість за 1 мг діючої речовини нижча у великих упаковках (економія ~10–15%); найпопулярніша форма – 20 мг №28, що призначається для тривалої антикоагулянтної терапії.

Цінова доступність Ксарелто для населення залишається обмеженою. Так, у 2024 р. середня ціна 20 мг №28 (~1800 грн) перевищує середньомісячну компенсацію в межах Програми реімбурсації «Доступні ліки». Препарат не входить до поточного переліку реімбурсованих ЛЗ, тому фінансове навантаження повністю лягає на пацієнта.

До факторів, що впливають на формування цін реалізації Ксарелто слід віднести наступні: валютні коливання (євро/гривня); імпортна залежність, препарат виробляється лише за кордоном; відсутність генериків, монополія оригінального виробника; регуляторна політика, Ксарелто не підлягав державному регулюванню, оскільки не входив до Національного переліку

основних ЛЗ (Нацпереліку); зростання логістичних і страхових витрат після 2022 року.

2025 рік став показовим для впливу державного регулювання (оновленого Каталогу цін) на ціни імпортованих, зокрема інноваційних препаратів, до яких належить Ксарелто (Xarelto, Bayer).

В Україні Варфарин представлений у формі таблеток 2,5 мг, 3 мг, 5 мг, 10 мг по 100 таблеток в упаковці (Варфарин-ФС, Варфарин Оріон, Варфарин Нікомед).

Нами були проаналізовані оптово-відпускні та роздрібні ціни на Варфарин в Україні. В цілому тенденція, що склалась на фармацевтичному ринку протягом 2019–2024 рр.: середня роздрібна ціна на Варфарин зросла на 25-35%, що відповідає загальній динаміці підвищення цін на ЛЗ даного сегменту (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка середніх роздрібних цін (грн) на препарат Варфарин

Рік	Варфарин Нікомед 10 мг №100	Варфарин Оріон 5 мг №100	Варфарин Оріон 3 мг №100	Варфарин –ФС 2,5 мг №100	Варфарин –ФС 3 мг №100
2019	180–200	140–160	130–150	110–130	120–140
2020	190–210	150–170	140–160	120–140	130–150
2021	200–220	160–180	150–170	130–150	140–160
2022	210–230	170–190	160–180	140–160	150–170
2023	220–250	180–200	170–190	150–170	160–180
2024	230–260	190–210	180–210	160–180	170–190

Джерела: моніторинг аптечних цін (Tabletki.ua), середньозважена ціна у великих аптечних мережах Києва, Львова, Дніпра, Харкова, Одеси.

Результати проведеного нами аналізу також свідчать про їх варіацію залежно від виробника та дозування, наприклад в поточному році від 92-180 грн за упаковку 100 таблеток дозуванням 2,5 мг (наприклад, Варфарин-ФС від 92 грн, Варфарин Нікомед від 112,70 грн). Більш високі дозування (3 мг або 5 мг) коштують дорожче, як, наприклад, Варфарин Оріон 3 мг від 153 грн, а 5 мг від 197.50 грн. Цінові співвідношення між дозуваннями: ціна зростає пропорційно дозі, але вартість за 1 мг діючої речовини нижча у великих упаковках (економія ~10–15%).

Отже, доступність Варфарину для населення залишається високою. Препарат включений до програми реімбурсації «Доступні ліки», що дозволяє пацієнтам із серцево-судинними захворюваннями отримувати його безоплатно або з невеликою доплатою, суттєво знижуючи фінансове навантаження на бюджет хворого. У 2024–2025 рр. середні ціни за упаковку №100 (залежно від дозування та виробника) є цілком доступними для більшості пацієнтів.

МОЗ України визначив граничні оптово-відпускні ціни на Варфарин, базуючись на механізмі референтного ціноутворення та середній вартості препаратів в референтних країнах ЄС.

Для України у 2025 році граничні оптово-відпускні ціна становлять близько 1,50–1,80 грн. за таблетку, що відповідає цінам за упаковку №100 на рівні 150–180 грн. (без ПДВ і надбавок). Запровадження реімбурсації у 2025 році призвело до зниження середньої роздрібної ціни на 14–15% порівняно з 2024 роком.

Нами проведено також оцінка фактичних змін наслідків для аптечного ринку щодо Варфарину у 2025 році, результати якої приведені в табл. 3.

Отже, у 2025 році спостерігається зниження середніх роздрібних цін на Варфарин на 13–15 %, що є наслідком запровадження механізму референтного ціноутворення та державного регулювання торгових націнок.

Таблиця 3

Реальні наслідки для аптечного ринку щодо Варфарину у 2025 році

Показник	2024 р.	2025 р. (I півріччя)	Δ Зміна
Середня ціна Варфарин-ФС 3 мг №100	180 грн	155 грн	▼ -14 %
Середня ціна Варфарин Оріон 5 мг №100	205 грн	175 грн	▼ -15 %
Кількість аптек, де ЛЗ наявний	~85 %	≈ 92 %	▲ +7 %
Участь у програмі реімбурсації	—	запроваджено з 2025 р.	нове

Висновки: В реформуванні системі охорони здоров'я України одним із ключових інструментів забезпечення доступності лікарських засобів є державне регулювання цін. У 2025 році відбулося розширення методів референтного ціноутворення та впровадження оновленого каталогу граничних оптово-відпускних цін.

Для оцінки впливу цих заходів проаналізовано середні роздрібні ціни на препарати Ксарелто (рivarоксабан) та Варфарин, які належить до групи антикоагулянтів і досить широко застосовується у кардіологічній практиці, як країнах ЄС так і Україні. Встановлено, що загальні тенденції щодо динаміки середніх роздрібних цін на Ксарелто та Варфарин свідчать про їх зниження в Україні, які підтверджують підвищення доступності для пацієнтів на ці препарати.

Перелік посилань:

1. Drug prices in Europe. *GMDP Academy*. URL: <https://gmdpacademy.org/news/drug-prices-in-europe/> (date of access: 12.11.2025)
2. EFPIA Patients W.A.I.T. Indicator 2024 Survey. URL: <https://www.efpia.eu/media/oeganukm/efpia-patients-wait-indicator-2024-final-110425.pdf> (date of access: 12.11.2025)
3. The 2024 Voluntary Scheme for Branded Medicines Pricing and Access (VPAG) *The Association of the British Pharmaceutical Industry*. URL: <https://www.abpi.org.uk/value-and-access/uk-medicine-pricing/voluntary-scheme-on-branded-medicines/> (date of access: 12.11.2025)